

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/103
Karar Sayısı : 2008/139
Karar Günü : 18.9.2008
R.G. Tarih-Sayı :25.12.2008-27091

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Mersin 1. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 9.7.1953 günlü, 6123 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 491. maddesinin son fıkrasında yer alan "Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından yapılır..." ibaresinin, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hırsızlık suçundan sanık hakkında açılan kamu davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 9.7.1953 günlü, 6123 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 491. maddesi şöyledir:

"Her kim, diğerinin taşınabilir malını rızası olmaksızın faydalanmak için bulunduğu yerden alırsa altı aydan üç seneye kadar hapsolunur.

Ekonomik bir değer taşıyan her türlü enerji de taşınabilir mal sayılır.

Hırsızlık:

1. Resmi dairelerde ve evrak mahzenlerinde bulunan, Devlete ait mal ve evrak veya umumi müesseselerde muhafaza olunan yahut diğer mahallerde bulunup menafii umuma ait olan eşya hakkında vuku bulursa;

2. Adet muktezası olarak yahut tahsis ve istimalleri itibariyle umumun tekafülü altında bulunan eşya hakkında işlenirse;

3. Hırsızla malı çalınan arasında hizmet veya bir iş yapmak veya bir yerde muvakkat olsun birlikte oturmak yahut karşılıklı nezaket icaplarından ileri gelen itimadî suiistimal neticesi olarak sıyanetine terk ve tevdi olunmuş eşya hakkında işlenirse;

4. Gündüzün bir bina içinde veya duvarla çevrilen müstemilatına girilerek işlenirse;

5. Mandıra, ağıl gibi hayvanata mahsus yerlerde bulunan yahut lüzumuna göre açık yerlerde veya kırlarda bırakılan ve haklarında 492 nci maddenin 9 uncu fıkrasının tatbiki mümkün olmayan hayvanları bu yerden almak suretiyle işlenirse; cezası bir seneden beş seneye kadar haptir.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın aşağı haddi iki sene haptir".

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 16.12.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Önsorun

İtiraz konusu ibareyi içeren 1.3.1926 günlü 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 12. maddesi uyarınca yürürlükten kalkmış olduğundan, esas incelemeye devam edilip edilmeyeceği sorunu üzerinde durulmuştur.

Bu durumda 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 491. maddesinin birinci fıkrasında yer alan basit hırsızlık suçu, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 141. maddesinde düzenlenmiş, 491. maddenin üçüncü fıkrasında yer alan suçun nitelikli hallerine 141. maddede yer verilmemiş, bunlar Kanun'un 142. maddesinde düzenlenmiştir. 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 9. maddeleri uyarınca, itiraz konusu kuralın uygulanabileceği gözetilerek esasın incelenmesinin sürdürülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 491. maddesinin son fıkrasında yer alan "Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır ..." ibaresinin, aynı maddede düzenlenen ve cezaları farklı olan basit ve nitelikli hırsızlık suçları arasında bir ayırım yapmadan, bu suçların ikiden fazla kimseler tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek cezanın alt sınırını iki yıl olarak belirlemesinin, hukuka aykırı ve adaletsiz

sonuçlar doğurduğu ve aynı konumda olmayan suçlulara aynı kuralın uygulanmasına yol açtığı, bu nedenle itiraz konusu ibarenin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Hırsızlık suçu, başkasının taşınabilir malının, rızası olmaksızın faydalanmak maksadıyla bulunduğu yerden alınmasıyla oluşur. 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 491. maddesinin son fıkrası uyarınca, 491. maddede sayılan suçların ikiden fazla kimseler tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek cezanın aşağı haddinin artırılması öngörülmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı tutum ve durumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinde, Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, suçlara verilecek cezaların artırım ve indirim nedenleri ile oranlarının belirlenmesi ceza siyaseti gereği yasa koyucunun takdirindedir. İtiraza konu ibare de yasa koyucunun takdir yetkisi ve ceza siyaseti kapsamında görülmesi gereken bir düzenleme niteliğindedir.

Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyâsi düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir. Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen yasa önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 491. maddesinin son fıkrasındaki düzenleme ile aynı maddede düzenlenen suçların ikiden fazla kimseler tarafında birlikte işlenmesi halinde verilecek cezanın aşağı haddinin artırılması öngörülmektedir. İtiraz konusu kuralın, 491. maddede yer alan hırsızlık suçlarının ikiden fazla kimseler tarafından işlenmesinin suçun işlenişini kolaylaştıracağı; toplumsal barışı, kamu düzenini, bireylerin güven ve huzurunu daha fazla bozacağı düşüncesiyle düzenlendiği anlaşılmaktadır. Yasa koyucu, burada basit ve nitelikli hırsızlık suçları arasında ayırım yapmadan, bu suçların ikiden fazla kimseler tarafından işlenmesini cezanın alt sınırı açısından aynı ağırlıkta görerek iki tür suça verilecek cezanın alt sınırını da iki yıl olarak belirlemiştir. Buna göre 491. maddede düzenlenen basit ya da nitelikli hırsızlık suçlarını işleyen ikiden fazla kimseler, itiraz konusu kural karşısında aynı konumda olduklarından, bu kişilerin alacakları cezanın aynı kurala bağlı kılınması eşitlik ilkesine de aykırı değildir.

Bu nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 9.7.1953 günlü, 6123 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 491. maddesinin son fıkrasında yer alan "Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından yapılır..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 18.9.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Cafer ŞAT

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Ali GÜZEL

Üye

Fettah OTO

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ